

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs IX. De reservationibus factis per concordata Germaniæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

2. De cetero rectè ex his inferitur, provisiones à tali Episcopo factas vi alternativæ post eum abusum statim ante omnem Papæ acceptationem & scientiam de contraventione, & hinc secutâ amissionem, esse nullas, perinde, ac si Episcopus nunquam acceptasset alternativam. Neque verum, quod tradunt Felin. in C. de quarto. de præscrip. num. 33. Navar. in Man. c. 23. n. 104. Gonz. gl. 56. num. 124. aliique apud Garc. num. 745. provisiones interim vigore alternativæ factas, esse in pendentia, ita ut Papâ acceptante postea amissionem, censeantur nullâ à principio; collatio siquidem est actus legitimus, qui non debet esse in pendentem, nec vagari in incerto, juxta c. 2. de elect. junctâ gl. Gar. cit. num. 745.

Quæstio 588. Qualiter subveniat tali Episcopo, qui amisit alternativam per abusum, si eam iterum habere velit. Item provisio ab illo?

Respondeo ad primum, debere illum accedere ad Papam narrando, qualiter, cum haberet alternativam acceptatam, eam amisit per contraventionem, & petendo eam iterum sibi concedi de & ex gratiâ speciali. Garc. cit. p. 5. c. 1. n. 751. Corrad. l. 3. c. 6. n. 4.

2. Respondeo ad secundum, taliter provisio dandam novam provisionem, si ita Papæ placuerit, cum annullatione possessionis captæ, attento decreto irritante hujus regulæ, quod inscit titulû & possessionem, adeò, ut sic nulliter possidentes nequeant uti aliquo ex remediis possessoriis, nec in sumariissimo manurentionis, in quo solent exceptiones admitti. Corrad. in pr. benef. loc. cit.

Quæstio 589. Num præter reservationes contentas in corpore juris & regulis his Cancellentur reservationes quorundam aliorum beneficiorum?

Respondeo: præter illas nullas esse alias generales, seu per legem fancitas, nisi quæ apponuntur in pœnam alicujus delicti. Castrop. loc. cit. p. 24. num. 1. Sic primò ob crimen hæresis vacat ipso jure beneficium, & Papæ reservatur ex constit. Pii V. cum ex Apostolatus. datâ 6. Calen. Feb. 1566. Secundò ob crimen Simonia vacat & reservatur ex Constit. Pauli III. Sanctissimus, quod fortius procedit in Simonia confidentiali, ob quam non solum beneficium sic obtentum, sed etiam omnia illa, quæ confidentialius obtinebat tempore commissi delicti, reservantur; juxta Constit. Paul. IV. Romanus. Pii V. Intolerabilis. Tertio beneficia parochialia, in quorum collatione servata non fuit forma præscripta à Trid. reservantur ex Constit. Pii V. Quarto reservantur beneficia ob non factam publicationem resignationum juxta formam præscriptam in Constit. Gregor. XIII. Humano, &c. Quintò beneficia offendentis litigantes in Curia Rom. & eorum Judices, Advocatos, Notarios, testes, Procuratores, ex Constit. Alexan. VI. In eminentia. Sextò beneficia collata personis inhabilibus ex aliquo privilegio à Papa concessio, vel ex instituto à Sede Apostolica confirmato, v. g. si esset statutum excludens à beneficiis descendentes ex sanguine infecto, vel ex condemnato hæresis, & tali conferretur beneficium, nulla esset provisio, & beneficium maneret Papæ reservatum, ut haberetur in Constit. Gre-

gor. XIII. In Ecclesia. datâ Idibus Novemb. 1580. Septimò beneficia eorum, qui seipsos pro aliis examinandos supponunt, vel pro consequendis beneficiis annuas pensiones offerunt, aut beneficia impetrant pro aliis, ut ab eis aliquid consequantur: vel quando pro se ipsis impetrant beneficia, cum intentione illa resignandi, ut haberetur in Constit. Paul. IV. Inter cetera. datâ. 27. Novemb. 1557. Octavò beneficia ob non delationem habitus clericalis, juxta Extrav. Sixti V. quæ est 92. in Bullario. Denique beneficia quæ Cardinales vi suorum indulgentiarum contulerunt, si ipsi beneficiati citramontani intra 4. menses, ultramontani intra 8. novas provisiones à Sede Apostolica non obtinuerint, literasque Apostolicas non expedierint; quia sic in indultis Cardinalium haberetur. Ita ferè Castrop. l. cit. ubi in reg. addit, horum beneficiorum vacationem, quia est in pœnam delicti commissi, locum non habere, quousque delictum declaratur; eò quòd censura, utpote medicinales pœnæ, absque ulla declaratione Judicis contrahantur, reliquæ pœnæ, etiam privativa, hanc declarationem prærequirant, quæ declaratio retrahitur à puncto commissi delicti, citat se ipsum in tr. de LL.

PARAGRAPHVS IX.

De Reservationibus factis per Concordata Germaniæ.

Quæstio 590. Unde hæc concordata?

Respondeo: ob dissidentes dico inter se schismate Germaniæ principes (dum eorum alii Concilio Basileensi, quod Eugenius IV. auctoritate sua dissolverat, & Antipapa Felici adharebant; alii cum Friderico III. Imperatore neutrius partes sequentes, neque Eugenii, neque Felici, dici volebant neutrales) rebus in Germania, & inter cetera quoque quò ad beneficiorum provisiones turbatissimas: dum ut ait Bzovius ad annum 1444. Collatores ordinarii ea pro arbitrio suo providebant. Capta desuper quoque tractari concordia, missis ab Eugenio Francofurtum legatis Anno 1446. (cui conventioni quinam præter Imperatoris legatos interfuerint Germaniæ principes, tum Ecclesiastici, tum seculares vide apud Nicolart. in præm. ad Concord. Germ.) eaque inita, & compositionis hujus Concordata ab eodè Eugenio in Confistorio approbata, editâ desuper paulò ante obitum constitutione. Ac denique quò ad beneficiorum provisiones à Nicol. V. ejus successore plenè certòque modo confirmata anno 1448. per Bullam, quæ incipit: *Ad sacram Petri Sedem.* & ponitur in Bullario prima inter constitutiones ejusdem Papæ Nicolart. loc. cit. Pirh. de præb. num. 357. Eugels tit. eod. num. 4. Eorundem deinceps Concordatorum observantia variorum, tum Pontificum constitutionibus, tum Imperatorum diplomatibus reborata, puta, Pii II. de data 1458. 13. Calen. Febr. Sixti IV. de data 1479. Maximil. I. de data 1518. 11. Jul. quæ distinctè mandat, ea sedulo observari per districtum Leodiensem, ubi fortè dicta observantia non nihil violata, Caroli V. de anno 1554. 9. Febr. respectu districtus Cameracensis, cum severa inhibitione, ne aliter, quàm juxta hæc Concordata provisum recipiantur, sed ut intrusi rejiciantur. Nicolart.

lart. ad hac concordata rit. 3. dub. 1. Chok. ad Reg. 8. gl. 81. num. 2. Zipa. consult. Can. l. 3. consult. 5. ex Wamel. conf. 33.

Questio 591. Ad quas Ecclesias se extendant hac Concordata?

1. Respondeo primò, aliquas esse Ecclesias, quæ sub his concordatis continentur per viam comprehensionis, ut sunt Ecclesiæ nationis Germanicæ; alias verò esse Ecclesias, quæ sub eisdem concordatis continentur per viam extensionis seu communicationis. Lott. l. 2. q. 28. num. 62. taliter, ut Lott. *ibid.* num. 63. sub concordatis Germaniæ per viam extensionis continetur Ecclesia Viridunensis, ut firmavit Rota in Viridunensi Episcopo parisi. 11. Novemb. 1593. Item Ecclesia Metensis, ut Rota in Metensi Eleemosynaria. 17. Decemb. 1612. Item secundum aliquos Ecclesia Genuensis, de quo Gemina. conf. 56.

2. Respondeo secundò: Concordata hæc non extendere se ultra Imperii Germanici fines; quippe cum solo Imperatore & Principibus Germaniæ nomine solius nationis Germanicæ inita. Nicolart. loc. cit. §. 2. citans Wamel. consultor. can. to. 1. conf. 246. num. 16. & conf. 255. nu. 10. Zip. loc. cit. rit. de præb. consult. 3. 5. 6. pacta siquidem non nisi partes contrahentes ligant, nec ultra extenduntur, aut aliis profunt vel obliunt, juxta l. 2. c. res inter alios acta. Unde jam mirum non est, ea locum non habere in provinciis Belgii, utpote quæ de Imperio non sunt, neque unquam ab earum Principibus aut prælatis acceptata, si exceperis Ecclesiæ Nivellensem, quæ Principatus est Imperii, & fundationis imperatoris: Cameracensem, quæ feudum est Imperii ac Principatus, nationis Germanicæ membrum: & Trajectensem ad Mosam (quæ urbs est primitus, ut Nicolart. loc. cit. ex Zipa, à Philippo II. Imperatore beneficiario jure concessa Henrico Duci Brabantia, & demum firmiter à Carol. V. eidem Brabantia annexa, non tamen desierat quò ad spiritualia ac temporalia subesse Leodiensibus indivisa ibidem jura possidentibus, adeoque minime mirum eandem Ecclesiam Cathedralis suæ mores imitam Concordata Germaniæ recepisse) Nicolart. cit. §. 2. Zipa. juris pontif. l. 3. de institut. n. 11. & consult. Can. l. 3. consult. 3. à num. 21. ubi etiam per totum fusè probat, qualiter hæc concordata specialiter in Brabantia nunquam acceptata sint, aut specialiter obtinuerint, ac proinde etiam literæ illæ Maximiliani & Caroli V. Leodienses & Cameracenses collatores non obligarint quò ad beneficia in Brabantia sita, nec penas Banni, aliisque in iis contentas locum ibidem habere. Sed neque memoratas Ecclesias Nivellensem, Cameracensem, aliisque similia loca, dum olim subfuere Imperio, modò ex translatione fortè ad alterius dominium primæva amisisse privilegia (intellige Concordatorum) ait Nicolart. citans Chok. ad prætes primarias, in præem.

3. Respondet tertio Zipa. l. 3. juris pontif. loc. cit. Concordata hæc se non extendere ad omnes Ecclesias Germaniæ, eò quòd earum plures gaudentes fortè amplioribus, & sibi convenientioribus privilegiis Concordata illa nunquam acceptarint, ut Herbipolensis, Bambergensis, occasione cuius.

**

Questio 592. An igitur ad hoc, ut Concordata hæc obtineant, requiratur acceptatio, eaque sit libera, etiam hodieum adhuc?

1. Respondet ad primùm affirmativè Zipa. cit. consult. 3. ita ut, dum dicitur in initio horum Concordatorum, ea iniri nomine nationis Germanicæ, id eatenus solum obtineat, ut includantur, qui declarant, se ea acceptare. Idem sentit Chok ad reg. 8. gl. 11. num. 15. dicens: necesse est, ut illa expressè sint acceptata (intellige à particularibus Ecclesiis, ut Zip.) ut patet ex verbis illis reg. 8. Cancell. & per eos, qui illa acceptare & observare debuerint, acceptatis: citat pro hoc Nav. conf. 1. de constitut. num. 23. Quemadmodum enim alteri facta stipulatio non procedit, nisi dum per personam publicam facta (uti facta in præsentì concordatio per Imperatorem & Principes quosdam nomine nationis Germanicæ) acceptetur ab eo, in cujus favorem facta, Zipa. cit. consult. 3. n. 4.

2. Respondet quoque ad secundum Zipa. loc. cit. nu. 5. & 6. quòd tamen igitur dicta acceptatio necessaria sit ad hoc, ut tollator gaudeat & includatur his concordatis, liberum tamen fuerit, & sit Ecclesiis, earumque Prælatibus & Collatoribus hæc Concordata acceptare vel non, & ita iis includi vel non includi, pateat: que hoc ipsum ex eò, quòd ad finem horum Concordatorum detur facultas ea acceptandi iis, qui uti & gaudere eisdem voluerint, quòd factè foret frustraneum, si ex prima partium (quæ partes fuerunt hinc inde Legatus Apostolicus ad hoc sufficiente auctoritate suffultus à Papa, & Imperator cum nonnullis principibus Germaniæ) approbatione, conclusionem, acceptationem, cetera dein particulares Ecclesiæ & Collatores obligati & coacti fuissent ea acceptare, aut acceptasse citra propriam libertatem censerentur. Sed neque Imperatorem, Germanos seu subditos Imperio obtrinxisse ad acceptanda hæc concordata, neque expressè, neque tacitè acceptando illa, sed arbitrium acceptandi, illa reliquisse, ait *ibid.* n. 7. Zipa. et si specialiter postmodum Episcopi Leodienses, & Cameracenses, alique in eorum Diocesisibus Collatores ea non factis observantes iussi sint, ut dictum, à Maximiliano & Carolo V. ea deinceps sedulo observare, de quo vide Zip. loc. cit. num. 33. in fine. Ac proinde argumentum, quòd Rex contrahendo pacta publica & fœdera pro regno aut natione subditos suos obliget, locum hic non habere: Quin & dum principes quidam, etiam Ecclesiastici unà cum Imperatore hæc Concordata acceptarint, non quæ Ecclesiastici, sed ut principes id fecisse, eum, si contraxissent ut Ecclesiastici, nominati fuissent Archiepiscopi, Episcopi &c. ait Zip. *ibid.* num. 2. Horum verò contrarium esse in concordatis Gallia, utpote in quibus solus Rex absque interventu ullorum Magnatum contraxit & concordavit cum Papa, & in quorum Concordatorum sine nequaquam concedatur facultas ea acceptandi & iis gaudendi, sed potius in iis à Papâ & Rege mandetur omnibus istius Regni subditis illa observare, & sic totum Regnum Gallia ab acceptatione Regis & publicatione ligarunt citra ullius alterius arbitrium & acceptationem; constituto enim per Leonem X. ipso Rege, nempe Francisco in protectorem, defensorem, & conservatorem literarum & Concordatorum horum adversus omnes contrarium illis attentantes, tradit Zip. cit. consult. 3. num. 3. & 6. Qui etiam *ibid.* nu. 31. hanc ulteriorem quò ad hoc pun-

atum addit differentiam inter Gallia & Germaniam concordata : quod nimirum concordata Germaniam non sicut lex aut constitutio, sed contractus respectu Papae & Imperatoris aliorumque principum; respectu vero Nationis seu subditorum privilegium contineant, quo ante factae beneficiorum reservationes multifariam restringuntur, & Collatoribus amplior potestas tribuitur; contra concordata Galliae respectu quidem Papae & Regis contractus sint, sed respectu subditorum legem & praecipuum absolutum contineant, datque etiam huius discriminis hanc rationem vel potius occasionem : quod nimirum auctoritas & superioritas, quam Rex Galliae habet in suos, longe distet ab ea quam Imperator exercet in principes, sub Imperio comprehensos, dum sub natione Germanica multi sunt principes Ecclesiastici & saeculares regalia in suis terris obtinentes, & ordinationibus Imperatoris non ita subiecti, & hinc Imperator non ita, ac Rex Galliae, eminenter continens subditorum consensum & absolutam imperandi auctoritatem, non potuerit ita nomine Imperii seu nationis Germanicae contrahere, & subditis absolutam observantiam imperare : Atque ex his jam sequitur, eo ipso aliquem non comprehensum his Concordatis, nisi que uti posse quod modo aut olim tempore Concordatorum comprehensus sit vel fuerit sub Imperio : sed ut iis uti possit & debeat, requiritur, ut doceatur de expressa, vel saltem tacita (quae ex observantia subsecuta ut plurimum argui solet) acceptatione, ut Zip. *jaris pontif. l. 3. de institut. n. 11.*

3. Respondet etiam ad tertium conformiter prioribus Zip. *cit. l. 3. de institut. num. 11.* nullam in Concordatis dari clausulam praescriptivam temporis, intra quod debeant acceptari, & tamen dari facultatem ea acceptandi; adeoque facultatem ea acceptandi esse perpetuam, & durare adhuc hodie. porro verba illa Concordatorum ad finem appolita : *tempus congruum habeant ad acceptandum*, refertur Zipaeus ait, ad effectum primae publicationis, ut nimirum statim innotescere possent, & tempestive acceptari, antequam currere inciperent. Quamvis hanc facultatem acceptandi concordata in fine eorundem appositam esse velint Branden, Leoninus & c. *ll. citandis*, propter eos, qui etiam essent nationis Germanicae, tempore tamen Concordatorum non agnoscerent superioritatem Imperii.

4. De cetero praecedentibus omnino contrarium (& ut videtur probabilius) tenent Leoninus, *conf. 50. Georg. Branden in Concordata. q. 2. 3. 4. 5.* Nicolart. *in ead. Concord. tit. 3. dub. 1. & 2. fere per totum*, citans inter alios Crescent. *decis. 2. de privileg. Mohed. decis. 23. num. 4. de prob.* quibuscum sentire videtur Chok. *ad reg. 8. gl. 11. num. 12.* nimirum Concordata haec per Romanorum Regem seu Imperatorem, aliosque Germanos principes totius nationis Germanicae nominatim cum Papa contracta, conclusa, probata, acceptata, non solum vim pacti & contractus, sed & (ut expressè Nicolart. *cit. dub. 2. §. 2.* citans Gail. *l. 2. observat. 127. num. 8.* Parif. *conf. 11. nu. 56. volum. 1. & c.*) legis communi concordia Papae & Imperatoris, aliorumque Principum Ecclesiae, & saecularium latæ pro pace, unione, & tranquillitate Romae Ecclesiam & Imperium inter obtinere; adeoque omnes Imperii subditos velint, nolint, obligare, absque eo quod opus sit aut fuerit particulari subditorum acceptatione, ac proinde, ut ibid. Nicolart. ex Brand. *q. 4.* inane

sit iudicium allegando non usum seu non acceptationem.

Questio 393. An praescriptione aut contraria consuetudine his concordatis derogari possit?

1. Respondeo : inharendo posteriorum horum Auctorum sententiae, negativa tenenda est, eaque tutior, pro qua sunt sequentia argumenta. Primum usus & observantia universalis, in quo, ut videmus apud plerasque, si non omnes Germanico Imperio subiectas Ecclesias & ditiones sunt haec concordata, cum facta secundum illa beneficiorum provisiones sine contradictione effectum fortiantur ubique, impedit particularem praescriptionem ex vi inseparabilis connexitatis, quam habent inter se partes & totum. Nicolart. *cit. dub. 2. §. 3.* ex Leonino.

2. Secundò jus publicae utilitatis, unionis & tranquillitatis quaesitum ex concordatis universi Imperii uti nullis subditorum vel privatorum pactis mutari aut tolli potest, ita nec praescriptione, vel consuetudine, adeò, ut particulares, nec expressè consentiendo in derogationem concordatorum, nec tacite per non usum sese à nexu & vinculo horum concordatorum eximere possint; ut patet in Clericis, nec ex praesè, nec tacite privilegium fori se abdicare valentibus; quia hoc universitati Clericorum commune est. Leonin. & ex eo Nicol. *loc. cit.*

3. Tertiò contra pontificias reservationes, tam regularum Cancell. maximè octava, quam horum Concordatorum nulla admittitur praescriptio aut consuetudo contraria, vel non usus, etiam immemoralis, non solum, quia in genere contra ordinationes, constitutiones, & leges pontificias nullo non usu seu consuetudine contraria praescribitur, sine certâ & positivâ scientia Papae, & illius expresso consensu, & ad inducendam consuetudinem, dum Papa potestatem suam non habet à populo, ut principes saeculares, sed immè diatè à Christo, adeoque constitutiones ejus nullâ egent subditorum approbatione, & consensu, seu usu, receptione; sed mox ut promulgatae innotuerunt, etiam absque eò, quod in singulis provinciis publicatae sint, vim habent; habenturque pro effectivatis & usu receptis, & obligant inferiores ad earum observantiam & receptionem, ut Suar. *de LL. l. 4. c. 15. num. 3. & seq. Dian. p. 1. rr. 6. resol. 39.*) sed & specialiter; quia expressè in iis Papa derogat omnibus iuribus, statutis, consuetudinibus contrariis, praeteritis & nascituris, dum tollit omnem potestatem conferendi. Brand. *loc. cit.* Nicolart. *loc. cit. §. 4.* Garc. *p. 5. c. 1. nu. 53.* Gonz. *ad reg. 8. gl. 35. nu. 21.* & c. sic enim expressè in textu concordatorum continetur decretum irritans his verbis : *Et insuper quoque irritum & inane, si secus his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari & c.* cuius decreti quanta sit efficacia, ita ut annuller, quidquid sit in contrarium, enervet, quae omnino vim quorumcumque actuus contrariorum subsequenium & observantiae, introductionemque cujuscunque contrariae consuetudinis, adeò, ut ipso jure inficiat, nedum titulum, sed & possessionem provisi, & ne quidem colorem tribuat iudicio possessorio futurariissimo manutentionis; quin & ipsos ignorantes afficiat, dictum est supra ad regulas Cancell. Et in specie quo ad praesentem Concordatorum materiam fuscè ostendit quamplurimis pro hoc allatis Auctori.

Auctoribus Nicolart. §. 9. accedit quoque huc constitutio Clem. 7. admonet nos. qui motu proprio, & de Apostolica potestatis plenitudine declaravit, quascunque collationes contra formam concordatorum factas & faciendas imposterum irritas & inanes, nullum titulum vel colorem ipsa beneficia possidentibus tribuisse, aut in futurum tribuere; sed illos pro mala fidei possessoribus & merè intrusis habendos, & fructus perceptos aut percipiendos nullo unquam tempore suos facere, sed teneri ad eorum restitutionem, in utroque foro. Hujus constitutionis tenorem vide apud Nicolart. §. 12.

4. Tantum igitur abest, ut Pontifices, aut etiam Imperatores consuetudines concordatis Germaniæ contrarias, seu collationes beneficiorum contra eorum formam factas approbarint, aut in eas consenserint; quin potius ab initio & postmodum successivis vicibus, ubi de his noticiam habuere, diversis constitutionibus & edictis eas omnino improbarint, & contravenientes ad debitam eorum observantiam & usum pristinum, intentatis etiam gravissimis pœnis, revocarint: sic patet non tantum in *cit. constit.* Clem. 7. sed & ex Brevi, (cujus tenorem vide apud Nicolart. *cit. dub. 1. §. 6. à Clem. 8. transmissio ad Rudolp. 2. Imperatorem 15. Junii 1603.* quo eum hortatur circa Præposituram Bremensem perpetram à Capitulo contra concordata Germaniæ collatam, ut eadem Concordata tanto, ut ait, ponderare sancta nullo modo violari aut imminui patiatur, Item ex Brevi ab Urban. VIII. transmissio An. 1624. ad Legatum suum apud Ferdinand. 2. quo implorat in simili causa dicti Imperatoris auxilium contra Halberstadenses, apud eundem Nicolart. §. 8. *loc. cit.* atque ita constanter & ubique, ut Pirh. *ad tit. de præb. n. 363.* summi Pontifices declararunt, juxta quod & Rota judicavit semper, provisiones quascunque contra concordata attentatas fuisse nullas & irritas. Patet item, non solum ex diplomatibus & edictis Imperatorum supra *cit.* sed & ex eo, quod in electione Ferdinandi 4. in Regem Rom. 1637. inter cetera capitulationis puncta sese expressè obstrinxit, quod dicta concordata manerent, & perpetuò in violata observari curaret. de quo vide Nicolart. *loc. cit.* §. 8.

5. Atque ex his jam inferitur Primò, quod provisi contra formam horum concordatorum tueri se non possint beneficio regula de annali & triennali possessione ex diversis verbis *cit. constitutionis Clementinæ*; sed, cum ipso jure privati sint beneficio, non possint illud citra peccatum mortale retinere, verum teneantur in foro conscientiæ etiam ante sententiam omnem Judicis illud statim dimittere, & fructus perceptos restituere. Nicolart. *tit. 3. du. 2. §. 14.* citans Laym. *Th. Mor. l. 4. tr. 2. c. 15. n. 2. & seq.* Branden. *g. 5. n. 10.* Chok. *ad reg. 8. gl. 11. n. 8. & ad reg. 33. n. 89.* & plures alios.

6. Secundò Collatores, eosque, qui taliter malè provisos ad possessionem admittunt, præter peccatum mortale, quod incurrunt, teneri ad restitutionem damni, & interesse, quod provisos Apostolicus exinde patitur. Nicolart. *ibid.* §. 15. citans Garc. *p. 7. c. 16. n. 51.* Item tales suspensos esse à beneficiorum & officiorum collatione, donec veniam petentes, restitutionis gratiam à Sede Apostolica meruerint obtinere per *constit. Gregor. XIII. Nicol. ibid.*

7. Tertiò taliter contra hæc concordata provisum non posse ad eorundem beneficiorum titulum ordinari, cum Trid. *sess. 21. c. 2.* decernat, ne quis ad SS. ordines titulo beneficii promoveatur, nisi prius

legitimè constet, eum beneficium sufficiens pacificè possidere; taliter autem provisi, cum sint merè intrusi, nullum omnino habeant titulum, nequidem coloratum, nec etiam ullam possessionem beneficii. Nicolart. §. 17. citans Chok. *ad reg. 27.*

8. Tenet nihilominus in contrarium Zipæ. *constit. can. l. 3. consult. 5. n. 38.* concordatis hisce non secus ac aliis legibus & pactis præscribi posse non usum, vel contrario usuravit etiam Engels *ad tit. de præb. n. 54.* quod licet ipse putet tutius fore, concordata unde quaque observare, & hætenus forsitan ob incidentes latè que grassantes hæreses intermissa denuo in usum reducere, interim tamen etiam opinetur satis probabilibus argumentis desumptis à præscriptione (utpote quæ saltem dum 100. annorum est, vel immemorialis, etiam contra Papam procedit, *c. ad audientiam. 6. cum vobis. c. si diligenti de præscrip.*) & consuetudine (utpote quæ pari modo, dum est immemorialis, vel etiam nonnunquam quadrage-naria, vim habet legibus positivis, etiam canonicis, derogandi) excusari & tutos esse in conscientia, quò minus ad concordata in aliquibus punctis teneantur, ut v. g. certa beneficia, quæ aliàs vi concordatorum essent de collatione Papæ, Ordinarii Germaniæ conferre possent. Respondet etiam Engels, universaliter verum non esse, quod decretum irritans inficiat titulum & possessionem; cum *Extrav. ambitiosa. de reb. Eccl. non alienand. inter communes.* habeat decreta irritantia actus contrarios, & tamen Doctores passim admittant præscriptionem bonorum Ecclesiasticorum. Ad illud verò quòd arguendi potius quàm juvandi sint subditi legem superioris non recipientes, juxta *c. si decreta. d. 20.* dicit id rectè procedere, antequam consuetudo legitimè introducta est, ut tunc Superiores cogant subditos ad legis observantiam, quæ instantia & coactio Superioris adversus non observantes legem si cesserit, & interim tempus ad inducendam consuetudinem sufficiens effluat, perit obligatio. Pro quo videndum quæ aliàs dicuntur de receptione & abrogatione LL. Denique ad *constitut. illam Clem. 7.* ait, ad summum eam habere posse locum in possessione modici temporis, veluti annali & triennali, utpote in qua vix contingere possit, ut quis justam habeat decreti ignorantiam, dum nimirum alicui collatum beneficium contra concordata in tali diocesi, ubi de cetero integra est concordatorum observantia, secus autem contingit, ubi possessio est longissimi temporis, & quando ordinarii prælati sibi invicem successerunt, & jura ab Antecessoribus suis in se derivata bonâ fide (quam etiam de illis suis Antecessoribus præsumere poterant) Papæ ejusve legato ne quicquam contradicente, retinuerunt; adeoque alio titulo opus non est, vel certè optimus allegari potest.

Questio 594. Quamdiu durent hæc concordata, & quamdiu quis iis acceptatis comprehendendi dicatur?

1. **R**espondeo ad primùm: durabunt deinceps, nisi in futuro concilio de consensu dictæ Nationis aliter fuerit ordinatum. Sic habent verba concordatorum. Zipæ. *Juris pontif. l. 3. de instit. n. 11.* Sed neque hæc concordata expirant morte Pontificis. Engels *ad tit. de præb. n. 48.* Pirh. *de præb. n. 357.* Unde jam sequitur, quòd, licet ordinarii collatores possint beneficia reservata per *Extravag. ad regimen.* aliâque conferre, sede papali vacante, id tamen non possint vi concordatorum, quæ per mortem Papæ

non expirant. Engels *loc. cit.* de quo tamen vide ex eodem paulò post dicenda.

2. Respondeo ad secundum : cum concordata acceptata in pactum transeant, sine mutuo consensu solvi non possunt, ut satis indicare videntur ipsa eorum verba. Zipa, *consult. can. l. 3. consult. 5. n. 7.* Tradit nihilominus idem Zipa. *ibid. n. 37. & 38.* licere privatis etiamnum redire ad sua jura, rejecta acceptatione & usu concordatorum per se & Antecessores factò, & sic favori pro se introducto per concordata (cum manifestum sit, utilitatem etiam privatam concordatis immixtam esse) & quò ad se renunciare : multòque magis, si longo jam usu contrariù est consuetum, licere in eo casu remanere.

Questio 595. An, & qualiter Papa Concordatis Germaniæ derogare possit, aut soleat ?

1. Respondeo primò absolute loquendo, posse Papam ex plenitudine potestatis, ob gravem extraordinariam publicumque bonum, seu Ecclesiæ necessitatem concernentem causam iis derogare. Pirh. *de prab. n. 366.* Laym. *Theol. moral. l. 4. tit. 2. c. 10. n. 3.* Branden *ad concord. q. 8.* Nicolart. *tit. 3. dub. 3. §. 5.* Chok. *ad reg. 8. gl. 11. n. 21.* citans Mand. *in reg. 2. q. 2.* Simonet. *de reserv. q. 1. n. 5. & q. 99. num. 23.* & latissime Wamel. *cons. 255. n. 3. & seq.* apud eund. Chok. Idque etiam extra Concilium generale, ut Auctores iidem ; cum ei, tanquam supremo Christi in terris Vicario, libera sit & plenissima ligandi & solvendi potestas, quæ ut ait Card. de Luc. *in miscellan. Eccl. d. 1. n. 7.* per nulla quantumcumque ampla indulta, etiam per speciem contractus vel concordatorum in iis, quæ juri divino clarè non adversantur, ligari potest ; sed neque summam hanc absolutamque à Christo immediate acceptam potestatem, de rebus, præsertim beneficiis, & officiis Ecclesiasticis, in Ecclesiæ utilitatè disponendi & dispensandi per nulla pacta à se abdicare, aut ei renunciare posse, quin semper penes se majorè retineat. Nicolart. *loc. citans Gonz. ad reg. 8. §. 1. proem. n. 10.* Suar. *contra Regem Angl. l. 4. c. 34. n. 22. & seq.* Dian. *p. 5. tit. 1. resol. 14.* possitque etiam Princeps supremus pacta inita rescindere, & juri alterius quæsito præjudicare, gravissimà causà boni publici sic exigente. Pirh. Laym. Brand. *loc. cit.* idque præcipuè, respectu pactorum cum suis subditis initorum. *l. cit. §. 7.* citans Suar. Dian. *ubi ante.* Paris. *cons. 11. n. 51. vol. 1.* Felin. *in c. novit ille. de judiciis. n. 8.* & Doctores communiter *in c. in nostris. de jurejurando.* quos etiam Auctores id facere differentia, ait Nicol. inter Papam & Principem laicum, quòd hic siquid privilegii & favoris facit Ecclesiæ per aliqua concordata & privilegia, id faciat omnino Superiori, & nõ subdito ; & ideo manet irrevocabile per ejusdem potestatem ; Papa autem quidquid favoris & privilegii facit laico Principi, cum semper faciat sibi subdito in spiritualibus, ideo semper manet revocabile, si ita postulet ratio boni spiritualis, & bonum regimen ipsius Ecclesiæ. Sed neque obstat huic potestati derogandi decretum irritans in concordatis appositum, utpote non ligans Pontificem, præcipuè ubi non dicitur in decreto : *per Nos, aut Successores nostros contigerit attentari.* Chok. *l. cit. n. 19.* citans Menoch. *cons. 83. n. 21.* Garciam *p. 5. c. 1. nu. 29.* Nicolart. *loc. cit. §. 11.* citans Wamel. *cons. 255. num. 3. 6. 9.* contra Prob. *ad Monach. Rebuff.* & alios volentes illud ligare Papam, etiam si non dicatur *per Nos, &c.* dum ponitur

in jure seu lege generali aut Successione speciali ; uti neque Nicolaus V. potuit Successoribus suis legem aliquam imponere, quam ipsi de omnimoda necessitate tenerentur servare, cum par in parem non habeat imperium, Chok. *loc. cit. nu. 22.* Nicolart. *§. 12. cum communi.*

2. Respondeo secundò : non tamen Papa, non solum solet aut facile facit istiusmodi concordatorum derogationes, sed nec convenienter facere potest sine gravi causà bonum publicum concernente ; siquidem hæc concordata non sunt simplex gratia aut privilegium merè gratuitum, sed vera pactatio & promissio, utrimque acceptata, habens adjunctam clausulam de non revocando, & veluti contractus reciprocos utrimque cum onere. Ex parte quidem Germanorum, quòd nullum jus conferendi in mensibus papalibus aliisque exceptis in Concordatis casibus (ut ut illud fortassis ante concordata possederant) imposterum præterdere, & taxas Cameræ Apostolicæ fideliter solvere velint. Ex parte verò Papæ, quòd per quamcumque aliam (præter exceptas in iis reservationes) reservationem, gratiam, expectativam, aut quamvis aliam dispositionem, sub quacunque verborum formà, per se aut auctoritate suà factam vel faciendam, non velit impedire, quò minus in 6. mensibus alternatis sibi non reservatis liberè de beneficiis disponatur per illos, ad quos pertinet. Jam verò istiusmodi concordatæ jure naturali obligantur, & Princeps pacta in iure naturæ & gentium servare debet. *l. 1. ff. de pactis.* Nec aliàs de plenitudine potestatis suæ eximitur ab iis servandis, nec etiam eà uti debet potestate, nisi ex publica gravissimâque causà, ex qua Principi concessum jus alteri utilitatem auferre. Quin etiam, concordatæ nomine Ecclesiæ & dignitatis, præsertim cum consensu Capituli seu Cardinalium (ut in præfenti) facta in Successorem transeant, ut dicitur *in tit. de translat. Engels ad tit. de prab. n. 54.* citans Gonz. *ad reg. 8. gl. 28. n. 11. & seq.* Pirh. *loc. cit. à §. 1.*

3. Respondeo tertio : nihilominus diversi Pontifices quandoque, dum iusta causà publicæ utilitatis aderat, Concordatis Germaniæ derogarunt. Et sic iis derogare solent, concedendo novo Imperatori preces primarias. Nicolart. *loc. cit. §. 9.* sic etiam multis annis in usu fuisse, ut non obstantibus hæc Concordatis Lovaniensibus gravarent Ordinarios sine discrimine tam in mensè apostolico, quam Ordinario nominando ad beneficia, idque per indultum Sixti IV. quòd expressam, formalem, & individualem dictorum concordatorum Germaniæ derogationem continet ob evidentem & publicam utilitatem, qualis est promotio studiorum, ob quam Principi etiam à pactis & contractibus, præsertim cum subditis in iis, aliquantulum recedere, iisque derogare facile permittitur, tradit Chok. *ad reg. 8. 9. 11. n. 31.* addens ex Wamel. *tom. 1. cons. 255. num. 3.* istiusmodi derogationem non abrogari aut tolli dicta Concordata, sed impediri tantum semel aut bis in vita Ordinarii cujusque Collatoris, quòd durum videri non debeat ob favorem studiorum ; subjungit tamen Chok. quòd dicto indulto non obstante Julius III. speciali suà constitutione, quæ incipit : *Romanum Pontificem.* expressè declarasse, idque motu proprio, ex certa scientia, & de plenitudine Apostolicæ potestatis, quòd de cetero Ordinarii Collatores non obstantibus quibuscumque nominationibus juxta Concordatorum continentiam & tenorem disponere de quibuscumque beneficiis in illo

in illorum mensibus vacantibus licet & liberè poterunt, decernens irritum & inane si secus; ac de-
nique n. 32. ait, quòd dum nihilominus adhuc ori-
rentur superioribus annis diversæ lites ratione men-
sium Apostolicorum, Paulus V. speciali rescripto
Concordatorum in duobus solum mensibus alter-
nis annis, nempe in Januario & Novembri, & al-
tero anno in Novembri tantum.

4. Respondeo quartò: quidquid sit de potestate & facto Pontificis hac in parte, Pontificem ob dictam rationem, quia nimirum hæc Concordata vim pacti & contractus habent, & quia ut *Lott.* paulò post citandus, processerunt ob utilitatem publicam, ad vitanda nimirum scandala, nunquam censi velle concordatis his, suæque permissioui derogare per quantumcunque, etiam generales & amplas clausulas, nisi specialem & expressam concordatorum horum, ac iusta causâ mentionem faceret. *Engels loc. cit. Lott. l. 2. q. 28. nu. 69.* citans *Puteum decis. 45. n. 11. l. 1. in novis.* & *Rotam decis. 840. l. 3. p. 3. divers.* restringit tamen id *Lott.* ad Ecclesias comprehensivè contentas sub his concordatis, intrareque ait *n. 67.* tunc reservationem respectu Ecclesiarum comprehensarum solum sub his extensivè; cum in his cesset ratio contractus, & subintret simplex jus privilegii seu indulti, cui satis censetur derogatum per clausulas generales. Sic *Gregor. XIII.* quâdam constitutione suâ de Anno 1572. 6. Junii Romæ publicatâ declaravit, se sub quorumcunque verborum forma rescripti fuerit, concordata laderè nolle, teste *Simonet. de reserv. q. 99. n. 28.* ita refert *Chok. ad reg. 8. gl. 11. n. 23.* sic etiam *Paul. V.* revocasse derogationem quandam factam concordatorum Germani, per *Clem. VIII.* refert *ibid. Chok. num. 24.* Quòd si proinde imperretur gratia seu rescriptum pontificium adversus hæc concordata, v. g. contra alternativam concessam in concordatis sine dicta mentione, etsi de cetero clausula generalis: *non obstantibus privilegiis, facultatibus & indultis &c.* addit, rescriptum hoc subreptitium & invalidum censi debet. *Engels loc. cit. Zip. in resp. Can. responso 1. n. 9.* Quòd ipsum negare videretur *Chok. ad reg. 8. gl. 11. n. 20.* dum ait: certum est, si Papa in gratia apponeret clausulam: *non obstantibus privilegiis, facultatibus &c.* per hujusmodi clausulam derogaret alternativâ concessam in concordatis, ut resolvit *Rota in Zamorensi Canonico.* apud *Mohed. decis. 1. de concess. præb.*

Quæstio 596. An concordata hæc sint realia, an personalia?

1. Respondeo, esse realia, *Zip. in consult. can. l. 3. consult. 6. num. 2. & seq.* statuta siquidem realia dicuntur illa, quæ res ipsas dirigunt, quæque rei ipsi, rerum dominiis, seu modis eas administrandi, qualitatem certam imprimunt; personalia verò, quæ personas duntaxat afficiunt seu dirigunt, quæque qualitatem ipsi personæ imprimunt, ita ut quoties de jure aut libertate personæ, aut facultate ad actus personales quaeritur, respondendum sit secundum conditionem personæ, quam induit in loco domicilii: si verò de jure, servitute, aut libertate rerum seu facultate ad actus rem spectantes exercendos agitur, ad legis situs respicere oporteat. *Zip. l. cit. n. 2. ex Burgundo tr. 1. de consuet. Flandria. n. 1. & 9.* Jam verò in concordatis his nihil de jure, conditione, libertate, & servitute personarum Collatorum transigitur, nec aliter eorum fit mentio,

quàm quatenus collatio sine illis ut instrumentis expediri nequit: sed totus tenor Concordatorum in ipsa beneficiis conceptus, & quasi in rem scriptus, tota etiam ratio Concordatorum consistit in jure, servitute, libertate, reservatione; distinctione rerum, nempe beneficiorum, quæ vacant, & mensium, quibus vacant: Causa denique concordatorum realis est, utpote his verbis contenta: *pro ipsius Ecclesia unione, pace, tranquillitate inter nationem Germanicam & Ecclesiam perpetuò solidandis; dum interim in reg. 8. Cancell. causa, quæ ea nicitur, sit favor personarum, quibus alternativa conceditur, nulli loco adstrictus.* Proinde in his concordatis locum habere debet, quòd in genere docet *Garc. p. 5. c. 1. n. 28.* cum pluribus ab eo citatis; item *Card. de Luc. de benef. d. 27. n. 19.* id fusè probans, & fundamenta contrariæ sententiæ resolvens, citansque pro se *Rebuff. in pr. tit. forma Vicariatus. num. 108.* *Barb. in Clem. unione. de supp. neg. pralat. num. 12.* *Tond. de benef. q. 169. p. 3. n. 17.* *Tiraq. &c.* quòd nimirum in materia collationis attenditur locus, ubi situm est beneficium, & non locus, ubi degit persona, ad quam spectat provisio. Sic suppletur negligentia Collatoris non ab ipsius personæ Collatoris Superiore, sed beneficii. *Gl. in Clem. unione. de supp. negl. v. locorum. & v. sua.* Sic ratione beneficii forum legesque; illius possessor nanciscitur. *c. fin. de foro compet.* Sic Episcopi diversarum Diocesum ab eò Archi-Episcopo judicantur, sub quo est locus rei litigiosæ &c. *Zip. loc. cit. num. 4.*

2. Sic igitur in particulari, si collatio beneficiorum existentium in Gallia pertineat ad Collatores Germanos, secundum concordata, non Germanica, sed Gallica erunt providenda; adeòque quòd ad illa beneficia non dabuntur reservationes papales pro alternis. Econtra, si beneficia sita in Germania spectent ad Collatores Gallos, hi ea providere tenentur secundum concordata Germaniæ; cum credendum sit, non aliter cum Gallis, quàm Germanis transactum esse, sed pactum ab utrisque pro beneficiis in eorum dominatu fitis. *Zip. loc. cit. n. 5. & seq.* Sic quoque attenditur situatio locorum beneficii in Regno, v. g. in Gallia vel Germania per concordata, & non datur extensio ad loca beneficii existentia extra illud, quamvis loca ista existentia extra Regnum, v. g. Germaniam in spiritualibus subiciantur Ecclesiis existentibus in Regno, v. g. in Germania. *Card. de Luc. loc. cit. n. 16.*

Quæstio 597. Num concordata tanquam favorabilia sint benigne interpretanda?

Respondeo affirmativè; eò quòd prodierint in gratiam pacis & unionis Ecclesiæ. *Card. de Luc. de benef. d. 27. n. 4.* sic quoque favorabilia esse ac plenissimè interpretanda Concordata Germaniæ in favorem Ordinariorum, cum reducant ad jus commune, stante maximè alternativâ mensium, tradit *Chok. ad reg. 8. gl. 11.* ex quo tamen non sequitur, quòd concordata Galliæ comprehendere debeant beneficia tam existentia in Gallia, quàm extra illam; similiter concordata Germaniæ tam existentia intra quàm extra illam, quasi quòd non ipsorum beneficiorum localitas, quàm ipsorum collatorum status & locus attendi debeat. *Card. de Luca*

loc. cit.

* *

Quæstio

Questio 398. Quanam beneficia reserventur Papa in concordatis Germania?

1. **R**espondeo: reservantur primò beneficia omnia, quæ reservantur Sedi Apostolicæ per *Extrav. Execrabilis*, de qua supra, eique nulla in concordatis Germaniæ adjecta est modificatio. Pirh. *ad tit. de prob. n. 357.*

2. Secundò: quæ reservata sunt per *Extrav. ad regimen*, quæ etiam verbotenus ipsis concordatis inseritur. Adjiuntur tamen eidem *Extrav.* modificationes seu limitationes sequentes: prima, quòd beneficia per munus consecrationis suspensionem vacantia, quæ reservantur in dicta *Extrav.* non reserventur in Concordatis. Pirh. *loc. cit.* Secunda quòd in concordatis reserventur non nisi ea Officialium Sedis Apostolicæ beneficia, quæ ipsi, dum actu officiales sunt, & moriuntur, habent; cum tamen per dictam *Extrav.* reserventur indistinctè omnia eorum beneficia, etiam ab iis obrepta ante adeptum & post dimissum officium. Pirh. *loc. cit.* Tertia quòd in *cit. Extrav.* absolute ponantur Commensales, & quilibet alii Capellani Papæ: in Concordatis verò ponantur officiales quidam certo numero, nimirum Vicecancellarius, Camerarii, 7. Notarii, Auditor Literarum contradictarum, Auditores causarum Apostolici palatii, 24. poenitentiarum Eiusdem Sedis, 25. Abbreviatores, nec non veri Commensales Papæ, & alii 25. Capellani eiusdem Sedis in Epitaphio, hoc est syllabo seu albo Curialium descripti. Quarta quòd in Concordatis reserventur Papæ quæcunque beneficia auctoritate literarum Apostolicarum immediate collata, & impòsterum conferenda, præterquam si virtute expectativæ assecutio fiat; in *Extrav.* autem ad regimen, non habeatur vox illa immediate, neque sequens illa exceptio, quæ in Concordatis forte ideo adjecta, ne Collatores ordinarii nimium gravarentur, si nequirent beneficia vacantia per pacificam assecutionem alterius beneficii incompatibilis vi gratiæ expectativæ alicui collati, aliis liberè conferre. Pirh. *loc. cit.*

3. Sic itaque in specie vi concordatorum reservata manent Papæ Episcopatus, prælaturæ vacantes in Curia per obitum Episcopi prælati & c. sive is sæcularis, sive regularis sit, & non est locus electioni. Pirh. *loc. cit. num. 359.* Item locus electioni non est, sed reservantur liberæ dispositioni Papæ Episcopatus, prælaturæ sæculares & regulares vacantia per obitum illius, qui factus Cardinalis ea possidet, ubicunque is moriatur. Pirh. *loc. cit.* Item Ecclesiæ Cathedrales, Monasteria, dignitates & beneficia omnia vacantia per depositionem, privationem vel translationem factam auctoritate apostolicâ. Item dignitates & beneficia omnia, ad quæ quis electus vel postularus est, dum postulatio repulsa, vel electio cassata aut renunciata ab electo, admissâque per Sedem Apostolicam. Pirh. *loc. cit.* Item dignitates beneficiaque, quæ promoti ad Episcopatum, Monasteriorumve regimen obtinent tempore promotionis factæ per Papam. Denique beneficia omnia vacantia per alterius incompatibilis assecutionem factam auctoritate apostolicâ; hæc enim omnia reservantur per *cit. Extrav. ad regimen*, nec cadunt sub dictis limitationibus. Sed & huc spectare, & non esse locum electioni vi Concordatorum, sed manere reservatum Papæ Episcopatum Germaniæ vacantem per resignationem liberam acceptatam à Papa, tradit & probat Pirh. *num. 360.*

4. Tertio semper, seu pro omnibus mensibus reservata manent dignitates maiores post pontificales in Cathedralibus, & principales in Collegiatis, de quibus *Reg. 3. Cancell.* reservarique has ipsas dignitates, non obstantibus concordatis Germaniæ, etiam si ante diem promotionis vel assumptionis ad Episcopatum dimittantur vel resignentur in manus Ordinarii vi *regule vigesimæ quartæ*, utpote comprehendens etiam beneficia Germaniæ, tradit Chok. *ad reg. 8. gl. 11. nu. 30.* citans pro hoc Cassad. & Creic. Branden. in *Concord. Germ. not. 111.* qui id decissum refert in una Paderbornensi *Præpositura. 9. Martij. & 30. Maij. 1588.*

5. Quarto reservata manent beneficia quæcunque vacantia in mensibus Januario, Martio, Maio, Julio, Septemb. Novemb. de quibus *reg. 8. Cancell.* adeoque non est, quod Capitula contendant ad se in quovis mense spectare dignitatem inferiorum electivarum (ut sunt scholasteria & similes) quocunque demum nomine veniant, dispositionem; cum negari nequeat, quin ceteræ dignitates omnes & beneficia, etiam electiva, post majores in Cathedralibus, & principales in collegiatis comprehendantur sub alternativa concordatorum reservatione. Nicolart. in *pr. benef. ex concord. Germ. tit. 1. dub. 1. num. 15. & seq. Brand. ad ead. Concord. q. 7.* Quin & beneficia, in quorum fundatione expressè reservata collatio Ordinarii, in quocunque mense vacent, nihilominus comprehendi sub alternativa etiam Concordatorum Germ. ut & *reg. Cancellaria* præsertim si sint jurispat. Ecclesiastici, ita ut, si vacent in mense Apostolico, conferri nequeant ab Ordinariis, non obstante dictâ fundatione, tenet Nicolart. *loc. cit. dub. 4. §. 5.* citans pro hoc Paris. *de resig. l. 7. q. 14. nu. 3.* Gonz. *ad reg. 8. gl. 5. num. 42.* Piafec. in *pr. Ep. p. 2. c. 3. a. 5.* Wamel. *consil. Cam. To. 1. consil. 231. num. 7. & cons. 252. nu. 11. & Rotam.* eò quòd talis conditio sit contra naturam substantialem beneficii, dum Papa ex vi primæ jurisdictionis & potestatis disponendi de beneficiis ei data à Christo in Petro, est collator supremus & universalis omnium beneficiorum orbis; quia est superior dispensator honorum Ecclesiæ, & Superior, seu Ordinarius Episcoporum (quin & vocetur Deus in terris circa beneficia), ut Gonz. §. 1. *proem. num. 31. & seq. Wamel. loc. cit. cons. 241. n. 3.* hinc ab illius jurisdictione generali & potestate collativa nullum beneficium eximi potest, utpote quæ nullis legibus aut regulis coarctatur; adeoque, licet quis sit rerum suarum arbiter & moderator, nemo tamen facere potest, quin iura desuper statuta locum habeant juxta *c. requisivisti. de resig.* ubi: *privata dispositio testatoris non potest generalem constitutionem canonis immutare.* Adde, quòd Papa referendo generaliter in regulis Cancell. & concordatis German. derogat omnibus juribus in contrarium; ita ut istiusmodi fundationes nec fieri, aut factæ subsistere possint. Nicolart. *loc. cit.* citans Chok. *ad reg. 8. gl. 1. num. 5.* Possè nihilominus, non obstantibus Concordatis, etiam in mense pontificio fieri in manus Ordinarii resignationem, eamque ab illo recipi, & beneficia in eorum manibus simpliciter resignata conferri, modo talia sint, quæ aliis in mensibus non reservatis per obitum vacantia spectant ad Ordinarios collationem, & resignatio illorum speciali jure tunc non fit prohibita, tradere videtur Chok. *ad reg. 8. gl. 11. num. 29.* & sic expressè tradunt Branden. in *Concord. q. 12. num. 13.* Nicolart. in *praxi benef. ex concord. Germ. tit. 6.*

tit. 1. dub. 9. §. 9. Rationem dant hanc, quod per reservationem Concordatorum non censeatur Papa voluisse conditionem Ordinariorum Germania facere duriorem, illisque plus detrahere, quam soleant Pontifices aliis Episcopis aliarum provinciarum; jam verò per reservationes regularum Cancellaria, quibus ligantur omnes Ordinarii, Pontifices solent excipere modum vacationis per resignationem, ut expressè videre est in regula 8. seu mensium, ubi dicitur: *aliàs quàm per resignationem quocunque modo vacatur* &c. quibus verbis reservat sibi Papa beneficia omnia in mensibus alternativis, quocunque modo, & aliter, quàm per resignationem vacantia. Atque ita ex identitate rationis etiam vacantia per renunciationem ex causa permutationis, ita, ut quolibet mense possit Episcopus, & quilibet alius Ordinarius conferre beneficia coram se resignata liberè; Item in quolibet mense anni possunt permurari beneficia coram Episcopis, & hi admittere resignationes ex causa hac permutationis factas, & permutantium quilibet collationem de beneficio resignato facere, ut Gonz. ad reg. 8. gl. 14. n. 32. & 33. Ac proinde jam non obstat in contrarium, quod resignans juxta communem opinionem habeatur pro mortuo, & mors civilis æquiparetur morti naturali; adeoque sicut Ordinarius in Germania non potest conferre in mensibus Pontificiis vacantia per obitum, ita etiam videatur non posse conferre vacantia per mortem civilem, nempe per resignationem; nam argumentum à simili non procedit, quando in casu proposito dissimilitudo colligitur, ut inter resignantem & mortuum Regula Cancell. reservatoria mensium facit differentiam, & nihil obstat, quò minus eam extendamus ad casus Concordatorum, adeoque tam Ordinarii Germaniæ, quàm alii hujusmodi distinctione juventur. Brand. loc. cit. n. 10. 11. 12. juncto num. 16.

Quæstio 599. Quenam igitur in specie præserventur Collatorum ordinariorum dispositioni, seu in quibus derogetur reservationibus Papalibus per concordata Germania?

Respondeo primò: conceditur seu statuitur, ut in Metropolitanis & Cathedralibus, etiam Sedi Apostolicæ immediatè non subiectis, & in monasteriis illi immediatè subiectis fiant canonice electiones, quæ ad dictam Sedem pro obtinenda confirmatione intra tempus constitutum (nempe per Nicol. III. in c. cupientes. de elect. in 6.) deferantur, alioquin libera provisio ad eandem Sedem devolvatur. Et si dictæ electiones minus canonice fuerint, de iis per Sedem Apostolicam providebitur, & si canonice fuerint per Eandem confirmabuntur, nisi ex rationabili & evidente causa de digniore & utiliore persona ex consilio Cardinalium duxerit providendum. In monasteriis verò dictæ Sedi immediatè non subiectis, & aliis beneficiis regularibus, pro quorum confirmatione seu provisione ad dictam Sedem non solet recurri, electi seu providendi pro confirmatione & provisione ad Curiam Rom. venire non tenebuntur. De monasteriis verò Monialium Eadem Sedes non disponit, nisi sint exempta, & tunc per commissionem ad partes.

2. Secundò conceditur in concordatis, ut de ceteris dignitatibus & beneficiis quibuscunq; secularibus & regularibus (exceptis, ut dictum, ma-

P. Leuren. Fori Benef. Tom. II.

toribus dignitatibus post pontificales in Cathedralibus, & principalibus in collegiatis) jure ordinario provideatur in mensibus alternis, nempe Februario, Aprili, Junio, Augusto, Octobri, Decembri per collatores inferiores, ad quos aliàs eorum collatio seu provisio pertinet, & Papa hanc eorum provisionem per nullam aliam reservationem, gratiam, expectativam, aut quævis aliam dispositionem factam vel faciendam impediatur. Comprehendi hac alternativà per Concordata concessa præter vacantia per resignationem, de quibus dictum q. præced. vacantia per assecutionem secundæ incomparabilis, etiam vacantia per privationem, initum matrimonium, ingressum religionis, ad modum alternativæ concessæ per reg. 8. Cancell. cum non videatur esse illius ab hac discrepantia, postquam probabile dixisset Nicolart. in pr. benef. ex concord. Germ. tit. 1. dub. 1. §. 22. & citasset pro hoc Zerolam in prax. Episc. p. 2. v. alternativæ. §. 1. subdit juxta Chok. verisimilius esse, quòd beneficia ipso jure vacantia, de quibus Chok. ad reg. 8. gl. 7. à num. 12. sint affecta seu reservata Papæ, ut etiam si vacent in mense ordinario, non possit Ordinarius in Germania vi concordatorum ea conferre, sed solus Papa. Circa hanc alternativam

3. Notandum primò, alternativam hanc longè aliter concedi, quàm conceditur in reg. 8. Cancell. siquidè in hac conceditur ea conditionatè, & multis cautelis obnoxia; in concordatis verò simpliciter, & sine ulla restrictione. Zip. Juris pontif. l. 3. tit. de instr. nu. 11. Unde etiam imprudenter facere eos ait, qui cum uti possent alternativà concordatorum, acceptant alternativam reg. 8.

4. Notandum secundò, quòd tamen dum Papa aliàs alicui in Germania generatim concedit facultatem conferendi beneficia quæcunque, vel mandat provideri alicui de quibuscunq; beneficiis, in tali generali concessione vel mandato Papæ non censeantur comprehensa beneficia curata; ea tamen etiam vi concordatorum German. possint Ordinarii collatores in his alternis mensibus sibi concessis conferre, non secus, ac Papa in mensibus suis pontificiis, ne aliàs alternativa illa gratia ex parte Collatorum ordinariorum foret manca, & jus inæquale ad Papam; cum tamen in concordatis & in compositionibus æqualitas servanda sit inter partes, nisi aliquid specialiter reservetur vel excipiatur. Pirh. loc. cit. n. 362. quamvis tamen, ut ibidem Pirh. beneficia curata rariùs provideantur, tam per Papam, quàm per Ordinarios; eò quòd eorum plurima sint juris. laicalis, cui per generalem concessionem conferendi beneficia non derogatur.

5. Notandum tertio, quòd ait Card. de Luc. de benef. d. 27. n. 22. juxta interpretationem Concordatorum tributam à consuetudine, illa capere etiam beneficia litigiosa; citat pro hoc præter Roubuff. Tond. resol. benef. p. 1. c. 29. n. 4. & seq. & p. 30. c. 169. num. 9.

6. Notandum quartò, nequaquam per concessam in concordatis hanc alternativam impediri Legatum à latere, multòque minus ipsum Papam, quò minus concurrere possit cum Ordinario in dictis 6. mensibus ordinariis Collatoribus per concordata assignatis in collatione beneficiorum; cum ipse Legatus etiam dicatur Ordinarius in sua provincia, juxta c. 1. de off. leg. & concordata tantum tollant gratias præventivas, nempe expectativas & reservativas. Pirh. de prob. num. 362. Chok. ad reg. 8.

reg. 8. gl. 11. n. 17. & 16. citans Gamb. de pot. leg. l. 3. p. 3. n. 78. & seq. Cresc. decis. 180. alias 8. de privileg. Put. decis. 345. n. 1. & 2. l. 3. Rebuff. ad concord. Rub. de collation. §. si quis. Branden in concord. notab. 1. Gonz. ad reg. 8. gl. 25. n. 15. & seq. pluribus Rota decis. id comprobantem. Idem de Papa tradit Card. de Luc. de benef. d. 27. n. 23. quod concordata non obstant, quod minus Papa praevenire possit Ordinarium in dictis mensibus. Observandum autem, praeventionem illam non confundendam cum dicta gratia praeventiva, qualis dicitur, quae Papa ipsam vacationem praevinit; haec namque, ut dictum, impeditur per concordata; sed accipiendam de simplici praeventione, quae concurrente cum Ordinario eum praevinit, seu prius tempore confert beneficium vacans. Vide dicta ad initium hujus partis. Sed neque his obstare decretum irritans in Concordatis appositum; eod quod illud fortiat naturam principalis dispositionis, quod ad gratias praeventivas tantum, & non amplius dispositionem, tollendo facultatem Legati de latere de jure communi ei concessam, ait Chok. loc. cit. num. 19. Tametsi igitur illa Concordatis uti possint hac sua potestate, non tamen solent ea uti, & beneficia vacantia in mensibus Ordinariorum conferre, uti nec ipse Papa id facere solet. Pirh. loc. cit.

7. Tertio statuitur in Concordatis: quod si autem non apparuerit intra 3. menses à die vacationis in loco beneficii, quod alicui de beneficio vacante in mensibus Apostolicis Apostolica auctoritate provisum sit, ex tunc, & non ante, possit Ordinarius, vel alius, ad quem illius dispositio pertinet, de illo libere disponere, &c. Circa quod

8. Notandum primo, quod, licet beneficia vacantia per reg. 8. Cancell. in mensibus reservatis perpetuo maneant affecta, nec de illis alius, quam Papa ullo tempore disponere potest. Aen. de Falcon. de reserv. prelud. 3. per tot. juxta Extrav. ad Romani. de preb. apud Chok. loc. cit. n. 27. In concordatis vero Papa tam sit benignus cum Ordinariis, ut etiam contra jus commune c. per vestras, de supp. neg. prel. patiarum devolutionem fieri de supremo ad inferiorem, nempe ut, si intra tres menses non apparuerit de provisione Apostolica, Ordinarius ad collationem procedere possit. Chok. ibid. n. 28.

9. Notandum secundo: Gregor. XIII. in consuet. sua: Quae in Ecclesiam, de Anno 1576. 1. Novemb. circa hoc punctum constituisse, ut deinceps illi, quibus gratia vel provisio talis concederetur ejus concessionem, fidem, & testimonium intra tres menses à die notae vacationis in loco beneficii hujusmodi, vel dictis collatoribus, vel in ipso loco beneficii publicare quoquo modo teneatur, & omnes quacunque ex sint (intellige, si commodè fieri possit, & angustia temporis non coarctentur, facile enim contingit, ut ob locorum distantiam, vel provisionis à Papa faciendae delationem id fieri nequeat. Engels ad tit. de preb. n. 51.) dispositiones de dictis beneficiis ab eisdem Collatoribus post significationem seu publicationem hujusmodi pro tempore factae, sint nullae. Pirh. loc. cit. Chok. loc. cit. n. 4. quod si tamen intra tres menses, juxta dictam Constit. Gregorianam provisio Apostolica publicata non fuerit, nec etiam aliter innoverit Ordinario, non propterea ea statim irrita erit. Sed tunc demum, ubi intra tres menses à notitia vacationis in loco beneficii à Papa provisum non fuerit. Engels loc. cit. Chok. loc. cit. num. 5. neque enim aliud volunt ipsa Concordata, dum verba illa: in loco beneficii: con-

jungenda non sunt cum verbo apparuerit; sed cum verbis: note vacationis: immediate subsequenibus; ita ut sufficiat Apostolicam provisionem intra tres menses à die notae vacationis in loco beneficii saltem alicubi, id est, Romae apparere, seu de ea constare etiam ejus notitia propter impedimenta aliquos, vel quia prius facta provisio sub finem trimestris, in Germaniam intra dictos tres menses à vacatione ibidem nota pervenire non potuerit. Unde si Ordinarius, postquam intra tres menses à die vacationis non acceperit nuncium de provisione talis beneficii Romae facta, provideat de tali beneficio, nulla est ejus provisio, modò intra dictos menses revera facta sit à Papa provisio: ac dum demum licite & valide disponet, ubi certus fuerit, à Papa intra illud trimestre factam non esse provisionem. Pirh. l. cit. n. 363. citans Branden in concord. notab. 1. n. 6. 7. & notab. 2. n. 4. Sed neque aliud vult constitutio illa Gregoriana, dum mandat fieri dictam publicationem intra illud trimestre, nimirum quantum angustiae patiuntur, solumque annullat provisiones ab Ordinariis factas post talem publicationem. Chok. l. cit. sic decisum inquiriens à Rota 13. Februarii 1559.

10. Notandum tertio, quod, si tamen re ipsa istiusmodi negligentia intercurrerit, nimirum Papa intra tres menses non providerit, non impediri adhuc Papam, quod minus post lapsum 3. mensium istorum conferre possit tale beneficium jure concursus, & si praevenerit Ordinarius, provisum ab illo praefendum provisio ab Ordinario. Chok. loc. cit. n. 5. citans Wamel. cons. 239. n. 2. de preb. Brand. in concord. g. 6. in fine.

11. Notandum quarto: hoc tempus trium mensium currere de momento in momentum, computatis mensibus secundum Calendarium, & cui punctum media noctis tribuatur. Zip. in jus pontif. l. 3. tit. de instit. n. 11.

Quaestio 600. Specialiter, num concordata haec ex eo, quod sint perpetua, & non exspirant morte paciscentium, adeoque durent, & vim suam habeant, etiam Sede Papali vacante, si illorum impediuntur, & nequeant ordinarii Collatores conferre beneficia vacantia Sede Papali vacante alias Papa reservata per Extrav. ad regimen. aut per regulam 8. quemadmodum, ubi concordata non obtinent, vel nulla sunt concordata, ordinarii Collatores ea conferre possunt Sede papali vacante; cum regula, per quas reservantur, non sint perpetua, seu pro nunc exspirant, & non sint?

1. Respondeo primo, & suppono, quaestionem hanc procedere solum, aut saltem potissimum, de beneficiis non curatis vacantibus in mensibus Papalibus: nam in reservatis per Extrav. ad regimen. vix locum habere potest; vacantia enim per obitum in Curia aut vicinia reservata etiam sunt reservatione clausa in corpore juris. praesenti, vacatio vero beneficiorum per privationem, depositionem, muneris & consecrationis suspensionem, electionis & postulationis cassationem, Episcopatus alterius dignitatis ascensionem contingere non solet Sede papali vacante; quia tunc similia non tractantur, sed differuntur post novi Pontificis assumptionem; nisi forte ponatur, quod trimestre datum

datum promotio vivente adhuc Papâ in Episcopum ad retinenda beneficia prius habita expiret Sede papali vacante, in quo casu questio habere locum potest; Vacatio beneficiorum etiam per obitum Cardinalium ac aliorum officialium Sedis Apostolicæ contingere quidem potest Sede papali vacante: sed in *Extrav. ad regimen, de præb. inter communes*, declaratum habetur, etiam ista beneficia jam vivente Papâ per reservationem fuisse affecta, istamque reservationem etiam post mortem Papæ durare. Engels *ad tit. de præb. n. 48.* ubi etiam, quod Auctores (inter quos citat Gonz. *ad reg. 8. §. 5. proem. n. 94.* Barb. *de potest. Episc. alleg. 57. n. 62.*) hanc dictâ *Extrav.* declarationem extendunt ad omnes reservationes regularum Cancell. aliarumque temporalium constitutionum papalium, quæ personales sunt, seu determinatæ ad certas personas, aut certas Ecclesias, v. g. quibus reservantur beneficia Cardinalium & Officialium Sedis Apostolicæ, & primæ dignitates post pontificales in Cathedralibus, & principales in Collegiatis, ita ut hæ reservationes censeantur vivo adhuc Papâ statim habuisse effectum, ut ipsa beneficia per eas reservata Sede papali vacante, quando dictâ regulæ non sunt, per Ordinarios conferri non impediantur, utpote in quibus, cum indeterminata sint, quia incertum in quo mensis possessor beneficii sit moriturus, regula effectum non habet, nisi in ipsâ morte beneficiarii, quæ si contingat Sede vacante, impeditur dictus effectus regulis jam per mortem Papæ sublati. Putat tamen Engels hanc distinctionem in theoria posse habere difficultatem. Ac denique beneficia curata, ut constitutum in *cap. si Apostolica*, Sede papali vacante, etiam in Curia vacantia liberè conferri possunt per Ordinarios. His autem suppositis,

2. Respondet directè ad quest. negativè Engels *loc. cit.* contra Barb. *loc. cit.* eò quod Papa per Concordata conditione Ordinariorum Germaniæ non voluerit reddere duriorē, illisque plus detrahere (cum nulla hujus detractionis appareat ratio, Pontifice dicente in ipsis concordatis, ea esse Germanicæ nationi utilia) quàm per regulas Cancell. (quibus non obstantibus conferri ab Ordinariis possunt beneficia vacantia in mensibus Apostolicis Sede papali vacante) detraxerunt Pontifices Ordinariis aliarum Provinciarum; ne concordata, & concessa in eis mensium alternatio in favorem Ordinariorum introducta in eorum odium rerorqueatur. Confirmatque id ipsum Engels ab eo, quod in simili tradit Branden *7. 12.* quod, licet in Concordatis non sit expressum, an beneficia resignata in mensibus Papalibus extra Curiam sint reservata, quia tamen id ipsum expressum est in reg. Cancell. quod non sint reservata, idem in Concordatis locum habeat. Dum proinde dicitur, reservationem mensium esse factam in Concordatis, adeoque durantiibus Concordatis Sede papali vacante, consequitur, durare quoque hanc reservationem mensium Sede papali vacante. Respondet, reservationem hanc mensium non esse aliter constitutam in concordatis, quàm ad eum modum, quo prius etiam antecedenter ex parte Papæ erat in usu, nempe Sede plenâ, & non Sede vacante. Quo facit, quod tradit Gonz. *gl. 25. n. 9. & seq.* & dictum supra, Concordata Germaniæ, cum reducant ad jus commune, esse favorabilia & plenissimè in favorem Ordinariorum contra concedentem interpretanda; præsertim quia facta causâ unionis & tranquillitatis inter Ecclesiam & Principes Ecclesia-

sticos & sæculares, & propterea sint favorabiliora indultis Cardinalium.

Questio 601. Quanam præterea in dictis Concordatis statuuntur?

1. **R**espondeo: cætera esse de annatis; declarat siquidem Papa, qualiter annata (hoc est fructus primi anni de beneficiis aliquibus vacantibus ab iis, qui in iis succedunt, Sedi Apostolicæ solvendi, ad subveniendum necessitatibus Ecclesiæ Rom. & in sustentationem Cardinalium egentium, & officialium Curia) solvenda. Ac primò quidem de Ecclesiis Cathedralibus omnibus & monasteriis virorum duntaxat (scilicet exemptis. Engels *loc. cit. n. 53.*) vacantibus aut vacaturis à die vacationis de Ecclesiarum fructibus primi anni solvantur pecuniæ in libris Camera Apostolicæ taxatæ, quæ taxa, ut ait Pirh. *de præb. n. 365.* tam est moderata, ut pro annata integra, etiam de beneficiis consistorialibus (hoc est, quæ conferuntur consistorialiter, nempe in consistorio Cardinalium, rogatis à Papa eorum sententiis) non petantur fructus integri, sive redditus unius anni; sed ferè tantum quinta eorum pars, v. g. si redditus Episcopales sint 100. florenorum millia, petantur circiter 20000. conceditque Papa in ipsis Concordatis, ut siquæ Ecclesiæ excessivè taxatæ sint, illas retaxari, concessis ad hoc, si petantur, Commissariis in partibus, qui auctoritate Apostolicâ post diligentem inquisitionem juxta qualitatem earum Ecclesiarum, rerum, temporum ac regionum taxam moderari valeant.

2. Secundò: statuitur seu conceditur, ut dicta taxa pro medietate solvatur infra annum à die habitæ possessionis pacificæ totius, vel majoris partis Ecclesiæ, & rerum ad eam pertinentium, pro altera medietate intra annum sequentem. Et si contingat eandem Ecclesiam intra annum bis vacare, taxa tantum semel debeat, nec debitum hujusmodi in successorem in Ecclesiis vel monasterio transeat.

3. Tertiò: pro ceteris dignitatibus, officiis, beneficiis sæcularibus ac regularibus quibuscunque, quæ auctoritate Sedis Apostolicæ conferuntur (præterquam vigore gratiæ expectativæ, aut causâ permutationis, quibus nullum onus est impostum) solvantur annata seu medii fructus juxta taxam solitam à tempore possessionis intra annum; & debitum hoc similiter in successorem non transeat, hoc est, ut Engels *loc. cit.* si Antecessor in beneficio taxam non solvit, Successor ejus pro sua tantum, non pro Antecessoris taxa convenietur.

4. Quartò: ut de beneficiis, quæ tamen valorem 24. florenorum auri de Camera non excedunt, nihil solvatur. Circa quod notandum, hodie ex generali consuetudine & stylo Curia Rom. omnes Canonicus Germaniæ & Hispaniæ non aestimari in Camera Apostolica, juxta verum beneficiorum valorem, sed non nisi ad valorem 24. ducatorum, (v. g. si verus valor reddituum annuorum Canonicius sint 4000. ducati, in Curia tamen non aestimabitur, nisi 24. ducatis) adeoque de iis nihil solvi-

Pirh. *loc. cit.* citans Brand. *not. 2. num. 7.* &

Chok. in reg. Cancell. 61. n. 1.

*
*